

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

140

Stockholm. Gernands Boktr.-Aktieb.

N:r 1 (210)

Lördagen den 2 januari 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50 Idun ensam..... » 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr, (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre. (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	--	---	---

Sophie Adlersparre, född Leijonhufvud (Esselde).

Om man i den in-
vecklade väfnad af
olikartade egenska-
per, som utgör en mänsk-
lig karaktär, skulle söka
efter den sammanbindan-
de tråd, som framför alla
andra är bestämmande
för utvecklingen, och som
utgör själfva upprämnin-
gen till den mänskliga
storheten — så är det
viljan. Hvad batar ädla
känslor, uppfinningsför-
måga, konstnärsgeni eller
lärdom, där det ej fin-
nes en kraftig vilja. Värld-
den hör de starka vil-
jorna till. De föra dit
in sorg, skam, ödeläg-
gelse eller ock, när de
finnas förenade med ett
varmt hjärta och ett
klart hufvud, gå de
i spetsen för de stora
idéerna. De föra värld-
den framåt, ty, såsom
Tegnér säger, den star-
ka viljan står fadder åt
lyckan.

Dessa reflexioner kom-
ma själfmant fram, då
vi i korta drag skola
teckna Esseldes lifsgär-
ning och personlighet.

Hennes storhet är den
fasta viljans storhet —
den fasta viljan, förenad
med kunskaper och in-
telligens, med en för
missbruk och orättvisor
öppen blick och ett för

andras lidande känsligt
hjärta.

Den idé, för hvilken
hon arbetat och stridt,
har varit kvinnans höjan-
de i intellektuelt och
moraliskt hänseende.

För detta mål har hon
verkat främst genom det
skrifna ordet, så äfven
genom det talade och
genom eget föredöme.
Hon har sökt öfvertyga
tviflare, blidka motstån-
dare, rycka med de tvek-
samme; hon har satt
andra krafter i rörelse
för samma mål, och hon
har sökt samla dessa
krafter. Liksom alla tros-
starka förkämpar för nya
idéer har hon haft häft-
tiga vedersakare; liksom
alla viljestarka männi-
skor har hon ibland trot-
sat på sin kraft och stött
emot andra viljor, starka
som hennes egen.

Det är sådant, som
understundom samtiden
kan klandrande tala om,
men som eftervärlden
glömmer. Samtiden kan
dock tillika intyga, att
Esselde i striden gifvet,
utan tanke på egen för-
del, hela sin personlig-
het.

Erik Gustaf Geijer och
Fredrika Bremer, båda
genomträngda af den
kristna världsåskådningen
och af uppfattningen af

Fatta tag i minuten, ty på dess vinge hvilat en hel evighets allvar.

JEAN PAUL.

personlighetens rätt, hafva varit de, som på Esseldes inre utveckling utöfvat det största inflytandet och varit bestämmande för den riktning, hela hennes verksamhet erhållit.

* * *

Fredrika Bremers roman Hertha hade 1856 kallat till lif en strid i tidningarna om kvinnans begåfning, kall, plikter, rättigheter. Det var en strid, som icke snart skulle slutas, om den ock skulle med tiderna skifta former.

Det första, hätska meningsutbytet hade lagt sig, och ett nytt skede inträdde, då 1859 »Tidskrift för Hemmet» utkom, redigerad af *Sophie Leijonhufvud* och *Rosalie Olivecrona*.

Tidskrift för Hemmet blef hos oss den första publikation, som tog kvinnans intressen till sin särskilda uppgift. Den tog lifligt del i de reformer i lagstiftning, som gjordes till kvinnans förmån. Man kan ej säga, att den i början härvidlag behöfde taga initiativet, ty det var en liberal strömning vid riksdagarna, och kvinnorna fingo hvad de då rimligtvis kunde begära.

Tidskriftens främsta uppgift var därför att förädla och upplysa kvinnorna. »Hon ville,» såsom Esselde själf nyligen klargjort tidskriftens syfte, »inskärpa begreppet om arbets ära och glädje och på samma gång försöna hemmet med arbetslifvet därutanför. Hon ville förlika kärlekens kraf med själfständighetens och ställa den äkta friheten på vakt mot den falska. Hon ville slå bro mellan familjens och samhällets intressen. Hon ville, särskildt med kvinnans inträde i i det medborgerliga lifvet, där införa, icke ett eko af mannen, utan en ny, renande och bevarande kraft: *moderlighetens*.»

I första årgången som i den sista framträdde tydligen dessa riktningar.

En af tidskriftens första uppsatser hufvudinhåll kan sammanfattas i formeln: »Kvinnan behöfver arbete, arbetet behöfver kvinnan», och läser man de kraf, som där framhållas, och jämför den tid, i hvilken vi lefva, se vi, att ett godt stycke af utveckling ligger emellan.

En annan fråga för dagen var behovet och rätten af intellektuel uppfostran för kvinnan. I de regelbundet återkommande, af Esselde (S. L—d) med hennes klara och lättflytande stil skrifna uppsatserna »Vår lektor» redogjordes ofta med långa utdrag för goda böcker, som af kvinnorna borde läsas såsom framför allt stärkande sinnet, vidgande blicken. Macaulay, Geijer, Pascal och andra hafva lifligt sysselsatt Esseldes penna. I en serie uppsatser behandlade hon drag ur den svenska kvinnans historia. »Den svenska kvinnan måste skriva sin egen historia för att rätt lära känna sig själf,» skrifer hon härom, betraktande sina försök såsom utkast, »hvilkas enda anspråk är att bedöma väg för bättre.»

Måhända hade bryggan mellan hemmet och den yttre världen blifvit slagen starkare, om tidskriften mer än som skedde tillgodosett hemmens praktiska intressen; men vi skola erinra oss, att den tillkom på en tid, då husligheten var allt, och då det väl behöfdes en

röst, som trängde in i hemmen och talade om, att det fanns något därutanför.

»Tidskrift för Hemmet» kom ock som en solstråle i månget hem, väckande glädje och arbetslust, bådande en ny ljus framtid. Dess betydelse var stor, ej minst i aflägsna bygder. Öfverflöd på tidningar och tidskrifter och romaner hade då ej än framkallat andlig öfvermättnad — och slöhet.

Efter nio års gemensamt arbete utträdde fru Olivecrona ur redaktionen, Esselde stod ensam kvar. Hon kom dock aldrig att i sitt arbete sakna hennes och andra aktade medarbetare värdefulla bidrag.

I »Tidskrift för Hemmet» skulle man kunna följa de olika frågor och förslag, som den ena efter den andra upptagit Esseldes lifliga, energiska sinne. Hon har framför allt varit en initiativens människa, som gifvit det första uppslaget, som satt ett nytt företag i gång. Utförandet och de praktiska detaljerna hafva lemnats åt andra, som likväl ofta af henne förts eller uppmuntrats till arbetet.

Bland de frågor, som särskildt sysselsatt fru Adlersparre, ha varit uppfostringsfrågorna, och hon blef också en af de två damer, som 1885 blefvo utsedda att deltaga i den af Kongl. Maj:t nedsatta komitén för undersökning af Sveriges högre flickskolor. Det var oss veterligen första gången, som kvinnor deltog i ett dylikt komitéarbete.

En annan fråga, som af Esselde ifrigt omfattats, har varit kvinnans deltagande i sjukvården, och för »kvinnans värnplikt», såsom hon har kallat det, har hon outtröttligt kämpat. Vid stiftandet af »Röda korset», den svenska afdelningen för sjukvård i fält, var hon ock den första och verksamaste.

Likaledes har hon med allvar arbetat för sedlighetsfrågornas utredning, och hennes arbete om Ibsens Gengangere och om »Sedlighetsfrågans ståndpunkt 1888» jämte åtskilliga tidskriftsuppsatser torde väl få räknas bland det ädlaste, »mest moderliga», som i dessa i vår tid så mycket omordade frågor uttalats.

Bland de företag, som tillkommit till stor del på hennes initiativ, äro Renskrifningsbyrån, Läsesalongen, Handarbetets vänner, och slutligen »Fredrika Bremer Förbundet.»

Fru Adlersparre hade länge känt nödvändigheten af en sammanslutning mellan dem, som intresserade sig för förbättrandet af kvinnans ställning. Saken var, såsom hon själf yttrade, »för stor och vidtomfattande för att som hittills kunna bäras blott af enstaka förkämpar.» Planen till detta förbund liksom många af de uppgifter, som det söker realisera, hafva utgått från henne.

För Fredrika Bremer Förbundet och för dess organ »Dagny», som trädde i Tidskrift för Hemmets ställe, är ej här platsen att redogöra. Det kan vara nog nämna, att ej minst de många praktiska företag, som af detta förbund genomförts, hafva skaffat det en för hvarje år stigande anslutning af Sveriges män och kvinnor.

Det har sagts om Esseldes verksamhet, att den endast äsyftat den s. k. öfverklassens kvinna, men den som studerar Tidskrift för Hemmet skall inse, att denna anmärkning är ogrundad. Bondkvinnans och tjänsteflickans svå-

righeter och bekymmer hafva af Esselde i flere uppsatser behjärtats. Allt arbete har af henne ärats.

Sophie Leijonhufvud föddes på Helgerum i södra Tjust den 6 juli 1823. Hennes föräldrar voro öfverstelöjtnanten Erik Knutsson Leijonhufvud och modern Sophie Emerentia Hoppenstedt. Hon framlefde, den andra i ordningen af fyra syskon, en lycklig barndom på det natursköna Helgerum.

Hennes moder hade varit hennes första och enda lärarinna, utom under de tvänne vintrar, som hon tillbragte i en för sin tid god skola i Stockholm.

Hennes ungdom förflöt på den af fadern inköpta egendomen Manhem i Östergötland.

Hon var tjugufem år, då fadern dog. Modern flyttade då med sina två döttrar till Stockholm, där den äldsta af dem, Sophie, med ifver ägnade sig åt att till vårt språk öfverflytta Dickens, Walter Scotts m. fl. arbeten.

Hemmet var musikaliskt och ästetiskt bildadt. Steg för steg vidgades emellertid Sophie Leijonhufvuds uppfattning och ökades hennes intressen.

År 1869 ingick hon äktenskap med kommandör *Axel Adlersparre*, en framstående sjöofficer, en varm fosterlandsvän och känd såsom en frisinnad ledamot af andra kammaren under ej mindre än fjorton riksdagar. Det var en personlighet, som i viljekraft ej gaf sin maka efter, utan väl var den starkare. Gemensamma höga intressen och en innerlig tillgifvenhet gjorde deras äktenskap lyckligt.

Det var därför ett hårdt slag för Esselde, då kommandör Adlersparre rycktes bort af döden den 16 juni 1879. Äfven andra pröfningar hafva fallit på hennes lott, och de sista åren har hennes hälsa varit allvarsamt angripen, men ännu finnes mycket af den forna viljekraften kvar, arbetslusten har hon ej förlorat, utan skall ännu länge, såsom vi hoppas, kunna verka för sina medsysstrars utveckling till kunskap, arbete och själfständighet.

Ellen Fries.

»Lifvet är så kort.»

Dessa ord upprepas ofta, än med en liten vemodig suck, än med otålig ifver, än åter, ehuru mera sällan, med högtidligt allvar. Oftast menas med detta yttrande, att lifvet är alltför kort — för kort för arbetet, för njutningen, för äran och högheten.

Men de finnas, för hvilka lifvet är långt nog — och mången, som börjat med att tycka lifvet vara otillräckligt för att gifva honom tid till all den lefnadsfröjd, han väntar, finner det slutligen alldeles för långt — så långt, att han själf förkortar det, äfven om han ej kan skylla på, att det är för tungt.

Och dock är det verkligen så, att lifvet, människans jordelif, är kort, hvar och en, som ser tillbaka på flydda år, måste medgifva, att de flyktat fort; hvar och en, som hunnit till mogna år, vet, att tiden går undan med stormsteg, det är, som om året knappast begynt, innan det är ute.

De flesta tänka och säga också, att lifvet är kort. Tanken verkar olika på olika personer, men de flesta drifvas däraf rastlöst framåt — framåt till arbete eller njutningar.

Men med den tanken borde följa en annan, som dock endast sällan får vara med — den, att detta lifvet, långt eller kort, får *lefvas blott en enda gång*. Ingenting får tagas tillbaka eller göras om; det som en gång är gjort, det är som det är, det kan aldrig ändras.

Jag tror, det vore godt, om vi tänkte litet mera härpå.

Visserligen kan ett fel afbedjas och godtgöras, visserligen varder det mer glädje i himmelen öfver en syndare, som sig omvänder och bättrar, än öfver nio och nittio rättfärdiga, som ingen bättring behöfva. Men ändock är det gjorda gjort, och om det också fullständigt glömmes och förlättes, så *har det dock skett*, och ingen makt i världen kan åstadkomma, att det *icke* skett.

Vi hafva blott detta enda lif på jorden, och det få vi ej lefva om igen.

Därför är det ej nog, att vi besinna, att lifvet är kort: den tanken drifver oss blott att skynda, att brådska. Vi måste också besinna, att vi lefva endast en gång: den tanken skall mana oss att akta på, huru och till hvad vi skynda. Det vore bättre, synes det mig, om vi tänkte litet mindre på, huru mycket vi skulle hinna med af arbete och njutningar, och litet mera på beskaffenheten af det vi jakta efter. Det vore kanske också bättre, om vi icke jäktade så efter nöjen och vinst, utan nöjde oss med litet mindre, vore belättna ändå, om vi också icke skulle hinna med att se allt, smaka på allt, njuta af allt.

Ty det kan hända den, som blott tänker på, att lifvet är kort, det kan hända honom, att han jaktar igenom allt, hvad detta korta lif har att bjuda, så snart, att han icke hunnit halfva sin bana, förrän han redan tröttnat därpå och innerligen önskar, att han skulle kunna börja det om igen på ett förnuftigare sätt. Men det kan han icke. Det lif, han lefvat, var det enda han hade, och det är förbi — han kan aldrig gå tillbaka den väg, han en gång tillryggalagt, kan aldrig mera börja från början. Icke underligt om förtviflan griper honom vid tanken på, att detta enda lif, han hade att lefva, nu är förfeladt.

Men saken har ännu en sida, en ännu viktigare. Det lif vi här på jorden lefva är visserligen det enda, som timligen förunnas oss — i vår jordiska kroppshyddan lefva vi blott en gång — men det finnes ett lif efter detta, ett som visserligen icke blir för kort, ty det heter evighet. Och hurudant detta lif kommer att gestalta sig, beror i väsentlig mån på det sätt, hvarpå vi genomlevvat vårt jordiska lif. Har detta varit sådant, att vi gå ut därifrån med en förädlad ande, en renad och upphöjd själ, en själ, som redan på jorden genom själförsakelsen höjt sig öfver det jordiska, då gifver detta en ljusning åt den evighet, vi gå till möte. Men komma vi med själen fläckad och fräckt och förmörkad, då blir också det lif, som väntar oss, blott mörker — — —

Ack, detta enda, stackars jordelif, som får lefvas blott en gång! Finns då ingen räddningsplanka?

Den finnes och har funnits i snart nittonhundra år, och den är lika säker och fast i denna stund som i den, då den först lades ut. Den är lika fast och säker och ligger lika orubbligt kvar, oaktadt alla de anfall, som riktas däremot. *Det är den kristna tron.*

Där, endast där, visas, huru vårt lif skall lefvas så, att vid dess slut ingen suck skall behöfva höjas, för det att det varit för kort, ingen tår behöfva gutas, för det att det ej får lefvas om igen. Men den, som kastar bort detta

Memento!

En nyårsdikt af Daniel Fallström.

Hör du nyårsnattens flockor flinga,
Iyfnar du så spändt, du vet de bringa
sorgens mörker eller glädjens dag,
och du räfnar sakta flockans slag.

Tolf. Det gamla året är ett minne,
och det nya är nu redan inne; —
tiden åter vid din tröskel står —
ve, om gamla året tomhändt går.

Se, det sträcker bedjande fram handen —
genom nattsvart tinglas rinner sanden:
"gif mig, barn, det goda som du gjort,
skynda, snart sig sluter tidens port."

Gif mig, barn...! De hårda dragen vefna,
stämman skälper. Dina läppar blefna,
när du måste säga ordet ut:
"gå så fattig, som du var förut!"

Såg du blicken? Intet gubben sade,
men i stället blicken tungor hade:
"De dig, barn, om bort i natten gå
från din dörr jag måste tomhändt gå!"

Och en natt med drag, oändligt blida,
stannar han med döden vid din sida,
sluter stilla dina ögonlock,
hvitfar: soj! — du hade hjärta dock!

Har du intet... intet till att gifva?
Låt ett vänligt ord då gåfvan blifva,
blott en vänlig tanke till och med
lägg som skänk i gamla händer ned!"

Och han ber så ödmjukt. Men du tiger.
Då på fårad panna vreden stiger:
"Tag då, hårda hjärta, tidens skänk —
detta lilla enda ord: *betänk!*"

Och när ut det sagts, är han försvunnen —
borta, som en bäck i sand förrunnen —
men han kommer inom natt och är,
när som tolf i tornet flockan slår.

Och han beder dig på nytt att skänka —
ej juveler, kronor ej, som blänka,
men en fattig liten handling blott —
ett bevis på att du har gjort godt.

Och om gåfvan gifs, hans blick då blänker,
för ditt sjuka hjärta frid han skänker,
och där bort han öfver marfen går,
vära rosor... rosor i hans spår.

säkra ankare, drifver redlös omkring på det villande haf, och när lifvets stormar komma, finner han ej den kompass, som för hans farkost i den trygga hamnen. Hvad kan han göra — hvad gör han i de flesta fall? Vi veta det blott alltför väl. Nästan dagligen höres det ropet: En man öfver bord.

Hvad kunna vi kvinnor göra därvid, frågar man kanhända? Icke kunna vi upptaga kampen mot dem, som med alla snillet och vetandets vapen anfalla kristendomen? Icke kunna vi förhindra, att de, som förkasta ankaret och ankargrunden, som icke tro på kompass och styre, att de segla i kvaf?

Nej, det kunna vi icke, men — *vi kunna lära våra barn att lefva.*

Vi kunna lära våra barn att tro, att bedja, att försaka sig själfva. Vi kunna lära dem kristendomens stora princip, dess hörnsten, dess vapen, dess seger: kärleken, den rena, uppoffrande kärleken, som »icke söker sitt»; vi kunna lära dem, att den, som lefver sitt lif icke för sig själf, utan för andra, skall aldrig behöfva sörja för, det han icke kan lefva det om igen, ej heller skall det blifva honom vare sig för långt eller för tungt. De tårar vi guta öfver andra bränna ej så i hjärtat, som

när vi måste gråta öfver oss själfva. Och det, som vi gå miste om af denna världens härlighet, uppväges mer än väl af lyckan att kunna åt andra räcka en hjälpande hand.

Men, invänder du, man kan misstaga sig äfven häruti, misstaga sig om vägen, om medlen, om det rätta och det orätta, och vår lifsgärning blir ändock förfelad. Sannt, men så hvarken bör eller behöfver det blifva. Här har du kristendomen till ditt stöd, här kommer vägvisaren, ledningen, hjälpen. Visa den ej ifrån dig, tag den utsträckta handen och förtro dig därtill — du skall aldrig ångra det. Och om också ditt lif blir kort, alltför kort för allt det du velat och tänkt, så skall det dock räcka till för att älska och tjäna och förlåta den värld, i hvilken du lefver, de människor, som omgifva dig.

Det har blifvit »modernt» att skylla allt ondt på kristendomen, och i detta ämne filosoferas nu så mycket och så märkvärdigt, att äfven ungdomen angripes däraf och börjar med omogna krafter grubbla öfver sådana lifvets gåtor, som de djupaste tänkare ej förmått lösa.

Därför lägger jag hvarje moder, hvarje god och tänkande kvinna detta på hjärtat: lär dina barn — eller andras, om du fostrar dem —

lär dem, att lifvet icke blott är kort, utan ock att hvarje steg på dess väg bär framåt och icke tillbaka. Lär dem, att det enda lif, som är värdt att lefva, det är kristendomens lif, och det enda hopp, som aldrig sviker, är kristendomens hopp om evigt lif.

Hvad, gör det då, om vårt jordeliv är långt eller kort!

Mathilda Langlet.

För alltid.

Skiss af Elena.

Belönad med hedersnämmande vid Iduns stora pristäffing.

Det var när fruktträden blommade. Björkar och bokar stodo i lummig grönska, men ekarna hade icke kommit längre än med spåda, gulbruna blad. Det var sen vår det året. Häggen stod hvit. I backslutningarna var luften mättad af liljekonvaljdoft.

De stodo båda två nere på gräsplanen midt i solskenet.

»Jag tror icke du förstår mig riktigt, Ivar,» säger hon långsamt och ser på honom.

»Nej, jag tror icke vi förstå hvarandra.» Hans röst är mycket låg, och hon tycker sig höra, att den darrar.

Under den gamla linden står en trädgårdsstol. Hon går dit och sätter sig; han kommer långsamt efter och blir stående, lutad mot trädstammen.

»Nu skall jag berätta för dig om mig själf,» säger hon.

Hon lutar tillbaka hufvudet mot stolsryggen och ser upp i den blåa vårhimmelen. Så fortsätter hon.

»Ser du, jag hade alltid tänkt, att det en gång skulle komma någon, som jag hölle mycket af. Nu är jag ju icke så ung, jag har fyllt tjugutvå år, så jag har haft tid att tänka på detta. Jag var alltid så rädd att icke kunna spara det bästa af mig själf för honom. Hvad man kallar kurtis föreföll mig förfärligt. Huru kan man kasta ut för vind och våg, hvad som skall vara för en? När jag såg unga flickor våga den leken, först med en, så med en annan, kunde jag gripas af medlidande. Huru skola de icke ångra sig sedan! Jag tyckte, det var som att stjåla, de hade ju icke rätt att gifva bort något, förrän han kom.

Så gingo några år. Om jag hade »roligt»? Aldrig riktigt. Du vet, att jag varit mycket med. Jag var aldrig en »firad» flicka. Jag är glad öfver det. En baldrottning lemnar alltid kvar något af sig själf, för hvarje gång hon firar en ny triumf. Jag hade intet, som jag kunde gifva bort.

Så kom du. Vi råkades ofta, och du talade mycket med mig. Aldrig i hela mitt lif hade jag haft en sådan känsla af fullkomlig glädje. Och så efter hand, långsamt, började jag förstå, hvad som hade kommit. Jag förstod, att du var den, jag väntat på, och jag var så lycklig, att jag hållit mitt hjärta alldeles fritt, tills du kom, att där icke fanns minnet af någon mellan dig och mig.

Ivar, jag frågade dig aldrig, om du hade älskat någon före mig, jag tänkte icke på det, jag var så gränslöst lycklig. Men nyss frågade du mig själf, om jag skulle kunna

vara svartsjuk på det förflutna. Kanske du nu förstår mitt svar?»

Hon ser icke på honom; hon sitter orörlig i samma ställning med hufvudet tillbakalutadt och väntar.

»Ja, nu förstår jag, att du har rätt att fordra mycket, Märta.»

»Icke fordra,» — hon vänder sig häftigt mot honom — »men jag skulle kunnat vara så gränslöst lycklig. Att älska om igen —» Hon ryser lätt till.

Han går fram till henne och tar den fina, hvita handen, som hänger slappt ned med den släta guldringen på fjärde fingret, och kysser den.

»Vill du nu låta mig berätta, hvad jag känt, innan jag såg dig?» spörjer han mildt. Hans röst är låg och upprörd.

»Min barndom var ganska glädjelös, liksom min första ungdomstid. Vid tjugutvå års ålder kom jag med i en krets, där man roade sig mycket. Jag hade en ganska stor summa af sparad lifsglädje. Jag började njuta af lifvet i fulla drag. Man sade, att jag var glad som en galning. Så blef jag kär.»

Med en hastig rörelse lägger hon handen öfver ögonen, som om dagern bländade henne.

»Förlåt mig, Märta, det plågar dig, men detta måste vi två tala till slut med hvarandra. Det var första gången jag hade varit i närmare beröring med en ung flicka. Hon var mycket vacker. Jag tror, det var hennes skönhet, jag förälskade mig i. Hennes närvaro berusade mig, jag gick som i yrsel. Då berättade man mig en dag, att hon var förlofvad.

Det är åtta långa år sedan, Märta, och jag har hunnit med mycket sedan dess. Men det var en tung tid, då först. Redan då, medan sorgen var ny, kunde det dock komma underliga tankar om framtiden. Det var, som om något väntade på mig, och som om jag måste skynda mig att frigöra tankar och sinne för något, som skulle komma. Och så kommo stråfsamma, arbetstunga dagar, och minne och sorg skötos undan, och år följde på år. Jag blef en man, som någon gång med vemod mindes ynglingens första dröm. Längst inne i mitt hjärta fanns där dock nu en annan dröm. Jag kunde gå och längta efter att en gång råka en kvinna, en verklig kvinna; jag hade sett nog af dessa eleganta dockor, som trängas på baler och promenader. Då råkade jag dig, Märta!

Jag kan inte kalla det att älska om igen, detta har jag aldrig känt för någon kvinna, du är den enda. Står nu det förflutna emellan oss?»

Det blir alldeles tyst omkring dem. Hon ser på hans bleka, upprörda ansikte, och hon känner, att hvad han gifver är fullt och helt, och att det som varit icke tagit något ifrån henne.

»Förlåt mig, Ivar,» säger hon stilla.

»Min — för alltid.»

Han kysser det blonda håret och de långa mörka ögonfransarne...

Uppmanen edra väninnor att oförtöfvadt förnya prenumerationen för det nya året, emedan de eljes löpa fara att gå miste om de först utkommande numren.

En i sänder.

Af Ave.

Det förflutna året hade i flere afseenden varit tungt för den lilla familjen; ett af de tre barnen hade blifvit nedbäddadt i grafven; mannens syssla inne i staden vardt indragen under senhösten, och det fanns för närvarande ingen utsikt för att därstädes få en ny; en flyttning ut till hustruns föräldrahem hade blifvit den enda räddningen undan brist och nöd för de fyra.

Nu var nyårsafton inne, och ännu ingen utsikt till bättre dagar med arbete och själförfärf; mannen satt tyst och grubblande vid fönstret; luften var tung och mulen, hela den omgifvande naturen grått i grått.

Hustrun kom bort till honom.

»Fäll icke modet, Gustaf! Gud kan åt oss öppna en utsikt med det nya årets ingång.»

»Utsikt!» sade han tungt. »Ser du skogen där borta, som står svartgrå och stänger för blicken? Just som en sådan mörk, hotande massa kommer det nya året med sina långa månader, sina veckor och dagar mot oss; ingen ljusning, ej en glimt af sol — icke ens af snö; endast en svart massa.»

Mannen sänkte sin panna mot sina sammanknäppta händer, hvilka hvilade på fönsterkarmen, och hustrun märkte, att han grät. Då gick hon stilla ur rummet; de tårarne tycktes henne vara som en islossning i den starke makens hjärta.

Skymningen hade sänkt sig öfver landskapet; mannen satt alltjämt stilla vid fönstret, och så steg månen upp öfver skogen, och denna senare ryckte närmare det lilla bostället.

»Det är det nya året,» suckade mannen och drog sig något tillbaka; han fruktade att bli kväfd under denna rörliga massa träd; men se på den, det måste han.

En gråhvit slöja sänkte sig nu likt ett förhänge emellan hans blick och den tunga skogen, men ur detta böljande grå framträdde en rank fur med ljusblink emellan grenarne.

Barrträdet försvann och efterföljdes af en hvitskimrande björk med nakna kvistar; efter denna kom en knoppande lind, och så följde träd efter träd, än löfvade, än i blomning, än nedtyngda af frukter; och då det sista, en rönn med glitter som af stjärnor öfver de röda bärklasarne, framträdde, då sade mannen:

»Det är det trehundra sextiofemte trädet, och alla ha de kommit ett i sänder; hvart och ett af dem har jag sett med glädje!» Och han reste sig upp från sin nedböjda ställning och såg med vakna blickar ut på landskapet.

Hustrun hörde honom röra sig och kom in. »Gustaf, ser du, hur rimfrosten har klädt allt i skimrande stjärneskrud! Mig tyckes det som en hälsning och ett löfte om hjälp från vår Fader där ofvan. Jag fruktar ej för det kommande året.»

»Icke jag heller nu, vännen min,» svarade mannen, »ty jag har fått bud, att jag skall blott taga en dag i sänder, taga den med tilltro till Honom, som i kärlek sänder oss sorg som glädje, och som lärt oss bedja: vårt dagliga bröd gif oss i dag.»

Ett möte.

Utkast af

Cecilia Bååth-Holmberg.

Har man varit på resa, så brukar man också ha något att berätta. Och resinttryck och resminnen från »nordtyska städer» och nordeuropeiska lappmarker, från Blochberg och Col di Tenda vimla därför äfven under restiden i alla våra tidningar.

Godt folk, som ej har råd att resa, utan som måste hålla sig hemma, kan på det sättet ändå få veta, hur världen ser ut, och i sin tur få något att berätta för dem, som ej ha råd eller tid att läsa tidningar.

Men det resminne, jag nu ämnar förtälja, rör sig icke omkring stora städer eller underbara trakter; det är endast en liten episod, en ringa tilldragelse, utan dramatisk spänning eller udd, ett tillfälligt möte med en för längesedan förgäten barndomsvän, ett möte på gatan i en stor stad, i världsstaden Berlin.

Ensam ute på upptäcktsfärd och med min röda Bædeker i handen hade jag långsamt vandrat uppför Unter den Linden; själf främpling och helt likgiltig för de främlingars anleten, hvilka mötande ilade förbi, hade jag sett på prakten i butikfönstren, betraktat vimlet på gatan, där vagnar med guttaperkaringar kring hjulen ljudlöst rullade fram på asfaltbeläggningen, och så småningom nalkats »Kaiserpassagen», genom hvilken min väg förde till min bostad i ett hotell vid Friedrichstrasse.

Helt nära denna var en af dessa praktfulla blomsterbutiker, på hvilka Berlin och särskildt Unter den Linden är så rikt. Jag hade stannat därutänför, slagen af beundran öfver blomsteryppigheten inom det stora breda fönstret, där alla årstiders blommor i oändlig mångfald ordnats i form af korgar, lyror, ymnighetshorn m. m.

Mången annan hade liksom jag stannat vid detta fönster, yttrat ett ord af behaglig öfverraskning och åter fortsatt sin väg. En elegant herre i ljus sommarpaletå, högre och snärt, hade blifvit stående alldeles vid min sida, och då jag vändt mig för att gå, hade min blick mött hans — ett par mörka ögon, hvilka oafvändt liksom forskande betraktade, icke blommorna i fönstret, utan mig.

Ett ögonblick hade jag studsat, därefter vikit af in i den breda, öfverbyggda passagen, hvars elektriska ljus starkt belyste gnistrande juveler i butikerna, Ibsens vaxfigur i Panoptikon, Wienerkaféets tynande lagerträd och de lockande konfektyrerna i de stora konditorierna: »frische Kaiserküsse» och »frische Kaisernüsse», båda delarne min specialitet, för mig ständigt utgörande en nästan oemotståndlig frestelse. Så ock nu.

Då jag efter en mindre affärsuppgörelse vid den med marsipansaker af alla slag öfverfyllda disken vändt mig för att gå, hade genom konditorifönstret mött mig samma långa blick ur samma mörka ögon, och under hela promenaden hem till min bostad hade jag märkt mig så följd och observerad.

En egendomlig känsla hade intagit mig; hvem kunde väl känna mig här, mig främpling i denna stora stad!

Främpling?

Nej — dessa ögon kände jag; jag hade sett dem någonstades, men långt borta, mycket, mycket långt. Så långt i det förflytna, att mitt minne förvirrades och endast förmådde framkalla en dunkel kontur, konturen af nå-

got välbekant, något som stod mig nära, men som jag ej kunde nå; när jag trodde mig hafva gripit fast detta något, gled det undan — endast de mörka ögonen blickade emot mig liksom genom en dimma, ett töcken, hvarigenom en gestalt dock sökte arbeta sig fram.

Och under hela min vandring hemåt hade jag haft förnimmelsen af, att denna blick följde mig — ej endast i mina tankar, utan tvärs genom det verkliga brusande vimlet omkring och bakom mig. Liksom obehagligt jäktad af denna förnimmelse hade jag påskyndat mina steg, hastat uppför trappan till mitt hotell och varm och uttröttad, likgiltig för mina »frische Kaiserküsse», kastat mig ned i min soffa.

Under det min hjärna alltjämt arbetade med att klargöra, hvar och när jag förut sett dessa drag, hvar och under hvilka förhållan-jag förut mött denne fint klädd, vackre man, som jag så plötsligt snuddat förbi i folkträngseln i denna främmande stad, störde mig en knackning på dörren. Det var hotellets »Stubemädchen» med ett visitkort, hvilket en herre bedt få sända upp till den svenska frun, som bodde här.

»Nils Dahlbach» stod det tryckt, och under namnet var skrifvet med fast, kraftig och vårdad stil: »fordom Nils Dal, vägar — för ögonblicket hindrad af affärsöromål och i hopp om att vara ihågkommen — bedja att efter en timme få infinna sig för att tacka för gamla tider.»

Och nu var töcknet skingradt; det lilla kortet i min hand, namnet däruppå kom den dunkla konturen att framstå klart och bjärt: Nils Dal — den elegante herrn i den ljusa rocken utanför blomsterbutiken — de mörka ögonen — —

Nej!

Gestalten bar visserligen samma nobla drag, men för mitt minne från barndomsåren en helt annan dräkt; han bar ej såsom nu en blank cylinderhatt, utan en trädgårdsdrängs simpla stråhatt — en skånsk gul halmhatt, litet trasig i brättet, satt på det svarta lockiga håret; jag såg honom stå i skjortärmarne och kratta trädgårdsgången därhemma på landtgården, de röda hängslena sutto i kors öfver den breda ryggen, de gula höstlöfven rasslade för hvarje raskt tag, det var fart i armen, och hästen framför kärran, hvari löfven skulle köras bort, nappade ett och annat ännu grönt blad från den höstvinden i det längsta trotsande pilhäcken.

* * *

Trädgårdsdrängen — den nye trädgårdsgossen!

Hans ankomst hade varit en helt märkvärdig tilldragelse i min barndomsvärld.

Dittills hade en gammal gumma, »Jönnes mor», ständigt rensat rabatterna och krattat gångar och planer; hon var också en smula »klok», läste bort reformar och mera dylikt, enligt hvad det berättades i byn, hvarför hon äfven ingaf en respekt, som gjorde henne olämplig till lekkamrat. Och när all hennes »kloket» ej kunde hindra henne själf från att bli så styf i leder och lemmar, att hon ej dugde att rensa bland blommorna, och när kusken ansåg sitt livré »chikaneradt», i fall han skulle efterträda henne, hade spänningen i den yttre förvaltningen bilagts genom den nye trädgårdsgossens ankomst.

Det var för trefligt!

Dittills hade jag varit van vid att utom

min lilla, mycket lilla svarta hund ej äga någon egentlig lekkamrat, ty vid bytöserna ledsnade jag alltför fort; de ägde ingen förmåga att kunna gå in på mina mera högtflygande idéer. Visserligen hade jag försökt att i stallet arrangera skådespel — Appius och Virginia ur Svedboms läsebok; men ehuru själfva scenen, ordnad med råghalmskärvar, varit bra nog, hade de medspelande — bybarnen — ständigt visat sig ur stånd att fatta och dramatiskt framställa antikens gestalter.

Och jag hade föredragit att leka mina egna lekar alldeles ensam i den stora parken eller på ängen utanför densamma.

Jag vurmade den tiden för Fryxells svenska historia, sjette delen.

Mina bröders skolgossförtjusning öfver Karl XII var därför en ständigt källa till förtret och sammandrabbning, och mina svaga krafter kunde ej räcka till i kampen för min hjälte, den store »guldkungen».

Men ute på ängen, ensam och beväpnad med de längsta och smidigaste pilkäppar, som växte på trädgårdsvallen, var segern min och hans; jag drömde mig som riddare eller amason, som en beväpnad Regina von Emerits i slaget vid Lützen och rasade vildt mot pappenheimare och kroater, i det hufvudena på de stora maskrosorna — de runda fjunliknande fröbollarna, som stodo tätt på ängen — flögo af för mitt hvinande vidjesvärd.

I längden blef detta dock något enformigt, och snart funnos ej heller flere blombollar att fälla.

Men den nye trädgårdsgossen, det var en lekkamrat efter min smak, och umgälla fick han, hvad både moskovit och »kejserlig» brutit, ty mina långa käppar svepte omkring honom, så att han hoppade högt upp och tog till flykten ängen rundt, utan att dock undkomma sin förföljare, förrän lektimmen var ute och »Gustaf Adolf» och hans motståndare hand i hand, varma och andtrutna, begäfvos sig till mera fredliga sysselsättningar, den ene till sin spade i trädgårdslandet, den andra till sin läxa vid skolbordet.

Förut hade alltid för mig rådt bestämdt förbud att någonsin titta in i drängkammaren eller gifva mig i lek med vallgossarne, som vaktade gäss på stubbåkern. Den nye trädgårdsgossens uttryckliga tillåtelse att under lilla frökens fristunder leka med henne i park och äng var därför i och för sig något, som gaf honom en undantagsställning i huset, äfven om hans väsen i öfrigt ej starkt bidragit härtill.

Så väl jag nu erinrade mig honom, där jag satt i soffan och vände hans visitkort mellan mina fingrar; jag tyckte mig se honom, sådan han då var, lång och smärt, femtonårig och med ett visst grubblande uttryck i det sällsynt vackra ansiktet, hvars drag på en gång voro veka och dock energiska.

Han såg ut som en zigenarpojke, och afundsamma medtjänare slungade också någon gång ordet »tattarpojke» efter honom, hvilket väl jagade en hastig rodnad öfver den bruna hyn, men för öfrigt möttes med tystnad och bars med likgiltighet.

(Forts.)

Om ej hänförelse finnes, slumra vår själs bästa krafter. Hon är ett sköre inom oss, som längtar att tändas.

J. G. Herder.

Våra författarinnor

inför

Svenska akademien.

En liten revy för Idun

af H. H.

I.

Ehuru Svenska akademiens den 20 sisl. dec. firade högtidsdag icke som den nästföregående tillförde den svenska kvinnan någon ny lager och sålunda ej ger oss särskild anledning att upptaga ofvanstående ämne, ha vi trots, att en återblick — för öfrigt så kortfattad, som det rika ämnet medgifver — öfver den ställning, nämnda akademi under sin mer än hundraåriga tillvaro intagit till det kvinnliga arbetet i vitterhetens tjänst, skulle för våra läsarinnor vara af intresse. Det skall på samma gång visa, hvilka inlägg kvinnan i vårt land gjort uti det arbete, som faller under vår vittra areopags domvärjo.

Af de belöningar Svenska akademien har att utdela bland dem, som deltagit i hennes vittra täflingar, är den högsta *akademiens stora pris*. Den belönade, hvilkens namn tillkännagifves vid akademiens högtidsdag inför den lysande och talrika samlingen af åhörare, bland hvilka sällan saknas medlemmar af vårt konungahus, erhåller en guldmedalj af 50 karoliners vikt, å ena sidan prydd med akademiens valspråk »Snille och smak» inom en lagerkrans, å den andra — om priset vinnes för skaldekonst — med bilden af Apollo med zitter och — om det afer värtalighet — med Merkurios, till hvares flerdigga funktioner äfven lär hafva hört den af värtalighetens beskyddare. Det prisbelönta stycket uppläses vid högtidsdagen och tryckes i akademiens handlingar för året. Därefter kommer — vi förbigå här den belöningsgrad, som kallas »heders-accessit», hvilken utdelas endast under vissa undantagsförhållanden och aldrig tillfallit någon kvinnlig täflande — *det mindre priset*. Guldmedaljen är här af 10 dukaters vikt, bär på åtsidan Gustaf III:s bröstbild och på framsidan akademiens valspråk inom en lagerkrans. Pristagarens namn kungöres på samma sätt, som då stora priset utdelas, prisskriften uppläses, där så tiden medgifver, men intages i regeln ej i akademiens handlingar. Vid *hedersomnämmande*, som slutligen är den lägsta graden af utmärkelse för en täflande, tillkännagifves på högtidsdagen blott styckets, ej författarens namn.

Sitt stora pris har akademien under de 105 år, som nu förflutit från hennes instiftelse, en enda gång tilldelat en kvinna. Det var år 1851, då *Thekla Knös* erhöi denna utmärkelse. Redan år 1845 hade den hedern vederfarits henne att några af henne efter täflingstidens utgång insända dikter, kallade »Bilder från hemmet», blifvit upplästa vid akademiens högtidsdag, ehuru utan angifvande af författaren. Uppmuntrad här af, inlemnade hon år 1851 dels en större sammanhängande dikt, kallad »Ragnar Lodbrok», dels en samling smärre skaldestycken. För Ragnar Lodbrok tillerkändes henne akademiens stora pris och för hennes smärre dikter det mindre priset — således en dubbel utmärkelse, som är enastående i akademiens häfder, enligt hvilka dessa båda pris aldrig på en gång vunnits af någon annan. *Thekla Knös* var då 36 år och hade sedan sin tidigaste ungdom sysslat med poesi, hvartill hon af naturen ägde stora anlag, utvecklade i ett högt bildadt hem — hennes far

var professor i Upsala — och under umgänget med de vittra storheter, som då funnos i vår första universitetsstad, en Geijer, Atterbom m. fl. De hufvuddrag, akademien berömdede i hennes dikning, voro naivitet i uppfattningen, friskhet i känslöstämningen, skönhet i färgen, klang i uttrycken. Därför saknar man ock i hennes Ragnar Lodbrok det kämpastarka, som synes tillhöra det heroiska ämnet. Dess mer lyckade äro de många delar af dikten, där vekare stämningar skola skildras. Läs t. ex. »Aslögs sång»! Den späda hjälte-dottern, som gamle Heimer velat rädda, och som därför burit dold i harpan, har efter Heimers mord blifvit en fattig getvakterska. Hon vandrar bland klipporna vid Spangarhed, öfvergifven, utan vän, dömd till ett uselt och hoppöst lif tillsammans med dem, som dräpt hennes morfader. Men under tiden har barnet vuxit till en mö, hvares ädla skönhet den svarta vadmaln ej förmår dölja. Nu blickar hon drömmande och längtansfull utåt hafvet:

»Ensam jag är — i vida världen allena.
Sol, som sjunker ned i vägen, den rena,
Djupt i det skimrande blå,
Lemnar du mig också?
Ensam jag är — i vida världen allena.

Norna, hur spinner du väl min lefnads öden?
Frihet, ära och fröjd? — Männ' tråldom till döden?
Kvällen så huld
Målar med guld
Fjärran en rand — ett hopp om glänsande öden.»

Och detta hopp blir verklighet. Ragnar, den vidtberömda vikingahöfdingen, landar med sina drakskepp vid den ensliga kusten, finner där den undersköna mön, och hon följer honom såsom hans drottning, då han återvänder hem till Leire. Där blir hon en öm och älskad mor åt de båda späda söner, Erik och Agnar, som Thora Borgarhjort, Ragnars första gemål, vid sin död efterlemnade.

»Skön Aslög löser sitt gyllne hår
Till barnens nöje och gamman,
Och glad den skimrande slöjan slår
Kring yra piltar tillsammans.

De sitta inunder det gyllne tält
Och tappra riddare leka,
Men Erik klättrar på karmstol snällt
Att modren hinna och smeka.»

Ur de smärre dikter, för hvilka *Thekla Knös* vid samma tillfälle erhöi det mindre priset, och hvilka en af akademiens ledamöter till och med förklarade sig ställa högre än »Ragnar Lodbrok», vore det mycket frestande att äfven få meddela ett prof. Vi skulle då välja det älskliga, för författarinnan så karaktäristiska lilla stycket: »Om du bara hade tid» — om utrymmet i Idun blott tilläte. Men nu måste vi nöja oss med en vänlig hänvisning till hennes tryckta diktsamling, där nämnda bit återfinnes.

Ännu en gång, det var 1868, erhöi *Thekla Knös* akademiens mindre pris. Det var för en samling smärre dikter, kallad »Pagen» Hon hade 1852 efter enträgna uppmaningar utgifvit på trycket sina dikter, till hvilka Atterbom skref ett varmt förord. Under de många år af sjukdom och bekymmer, som *Thekla Knös* sedan hade att framleva, räckte akademien henne flere gånger en hjälpsam hand. Hon dog 1880 — på Vexjö hospital, dit en 1869 fullständigt utbruten sinnessjukdom fört den olyckliga skaldinnan.

Sitt mindre pris har akademien något oftare haft tillfälle skänka kvinnliga författare. Utom *Thekla Knös* hafva nämligen fyra kvinnor erhållit detsamma.

Redan 1826 tilldelades *Carolina Elisabeth Ruders* denna utmärkelse för en afhandling öfver det af akademien utsatta ämnet »Slutet af konung Albrechts regering». Hon är den första kvinna, som erhållit akademiens pris och den enda, som fått det för värtalighet. Hon var då endast 22 år. Nämnas bör måhända, att akademien, som förklarade skriften utmärka sig genom en sann och redig framställning i en ren skrifart, dock i densamma »saknade den historiska blicken». Författarinnan afled det följande året 1827.

Bland de till 1840 års täfling inkomna skrifter hade akademien funnit en dikt öfver Gustaf Vasa förtjänt af det mindre priset. Då namnsedeln öppnades, läste man där endast denna vers af Shakspeare: »Om du bryts, så är min lycka gjord.» Sedermera namngaf sig författaren, som befanns vara en 25-årig författarinnan vid namn *Sofia Henrika Hollander*, kort därefter gift med fil. mag., v. häradshöfdingen, sedermera bokhandlaren N. W. Lundequist, grundläggare af den bokhandelsfirma i Upsala, som ännu bär hans namn.

Vidare har samma pris 1879 tilldelats fröken *Beata Fredrika Augusta Braunerhielm* för ett skådespel i 4 akter, benämndt »Käre», och slutligen har 1890 en för denna tidnings läsare särskildt bekant författarinnan *Charlotte Lindholm* vunnit berörda utmärkelse för ett religiöst poem, »Veronica», hvilket till denna jul utkommit på trycket tillika med några andra dikter af samma hand.

Kvinnliga telegrafister.

Med anledning af En f. d. telegrafists uppsats i n:r 50 för i fjor.

Om ock mycket i eder mörka skildring om »kvinnliga telegrafister» är sannt och behjertansvärdt, förefaller den dock väl ensidig. Hvilka befattningar i vår tid fordra ej ett ansträngdt arbete? Särskildt hvad kvinnliga tjänster beträffar, kan man väl endast leta ut ett fåtal, där icke innehafvarinnans krafter till det yttersta tagas i anspråk, — vanligen utan att tillföräkra henne mera än de nödiga medlen till uppehälle, endast sällan sättande henne i stånd att litet njuta af lifvet och, värst af allt, utan möjlighet att skydda sig mot brist på gamla dagar eller under tider af möjligen irakad sjuklighet. En ganska hederlig pension tillfaller telegrafisten. I händelse af sjukdom afdragas endast tjänstgöringspenningarne eller $\frac{1}{4}$ af lönen (de e. o. telegrafisterna måste dock afstå hela sin afföring). Dessa fördelar, som ättfolja telegrafisttjänsten, äro dock värda att uppskattas. Andra ej oviktiga förmåner, som af f. d. telegrafisten ej omnämdes i förening med lönevillkoren på 800 kronor (hvertill dessutom kommer ålderstillägg), äro fri bostad, fri eldbrand, fri belysning och mångenstädes fri uppsättning. Tämigen dåligt ställer det sig ju däremot för e. o. telegrafister och deras aflöring af 60 à 66 kronor i månaden. De arbeta ju dock med förhoppning att få det bättre, och huru många nödgas ej att arbeta lika hårdt, för lika liten lön, utan detta hopp. Ofta erhålla de bostad på den telegrafstation, till hvilken de förordnats. Man måste dessutom göra styrelsen den rättvisan, att den tager hänsyn till, att de om möjligt få förordnande i hemorten. Med telefonens införande ökades dock telegrafisternas arbete mycket och äfven på ett ganska hänsynslöst sätt, utan den minsta motsvarande löneförmån.

Att befattningen är ytterligt ansträngande och nervretande står fast, men äro icke dessa fel gemensamma för nästan alla verksamhetsfält! I praktiken tages sällan hänsyn till det s. k. svagare kärilet. Lärare t. ex. tagas vanligen i anspråk för ett mindre timantal än lärarinnorna (folkskolans undantagna, där rättvisa så till vida råder, fastän det manliga arbetet naturligen äfven där betalas bättre) o. s. v. På ett och annat område kan lönen ju ställa sig lika för en manlig eller kvinnlig innehafvare af en tjänst, med den ej oväsentliga skillnad likväl, att det

för mannen endast är en öfvergångspost, då kvinnan däremot blir stående på samma punkt och har orsak att vara glad och tacksam att ens ha hunnit den. Måhända är också kvinnans arbete i allmänhet underhaltigare än mannens, men hvad vill det icke också säga att plöja på en förhoppning; och huru många kvinnor få göra detta? Dock vittnar det kvinliga arbetet öfver hufvud taget om stor samvetsgrannhet.

Hvad åsikten om den forcerade undervisningen på kursen beträffar finnes mycken sanning däri. Så illa staldt som vid senaste kurs har det väl dock ej förut varit. Då man förlägger undervisningslokalen så aflägsat som på Söder, synes det föga välbetänkt att ej liksom förr hafva lektionstimmarne i följd, utan fördela dem, så att ett par timmar tages på förmiddagen, 1½ på aftonen. Huru splittrad elevernas tid härigenom blir, kan lätt tänkas. Ett annat skäl, som äfven borde tagits hänsyn till, är de obehag, som, särskildt för dessa unga flickor, som nätt och jämnt lemnat skolåldern, ofta ligger i att i mörkret färdas på gatorna. Visserligen kan häremot invändas, att eleverna böra kunna välja sina bostäder i närheten af kursen, men det kan finnas många skäl, som tala för, att de bo hos bekanta eller släktingar i olika stadsdelar. Att genom aftonlektionerna nästan alla tillfallen till förströelse omöjliggöras för dem, kan man naturligtvis ej begära att något afseende fästes vid. Att tillbringa aftonen i familjen omtintgöres i alla händelser. Däremot öfverfaller nödvändigheten till ständigt nattarbete litet öfverdrifven. Det behöfver väl ändå ej inträffa mer än en och annan gång, att de behöfva sitta uppe till 2 à 3.

Följderna af dessa ej synnerligen välbetänkta anordningar visade sig äfven vid senaste kurs genom en alldeles ovanlig manspilla i den s. k. praktiska examen (telegrafering), i det att fjärdedelen af eleverna sedermera nödgas komplettera denna examen i hemorten. Ingen föreskrift om föregående praktisk öfning finnes.

E.

Husmoderlig almanack.

Januari.

Januari månad kräfer jämförelsevis få extra göromål inom hemmet; men ett omtänksamt öga upp täcker dock hvarjehanda som kan vara värdt att ställa med. De ännu fulla förråden af vinterfrukt, grönsaker, sylter, ägg, korf, salt kött (af hvilket senare en del kanske nu först är färdigt att sändas till rökning) m. m. behöfva en ständigt tillsyn; — den nu till en betydlig tjocklek hunna isen på sjöarna påminner, att det är tid att upptaga och inlägga is i iskällaren; — under hösten samlad fjäder underkastas en granskning: om det ännu ej blifvit så mycket, att det lönar mödan att sprita den, förvaras den fritt hängande i glesa säckar; — blomstervänner systla med sina blomsterlökar; och i de gamla goda hemmen höres nu spinnrocken surra, medan väfstolen entonigt slår takten därtill.

Vid plundring af julgranen tager modern tillvara alla prydnader, som kunna användas åter igen. Vanligen upptäcker man då några ovälkomna vaxfläckar på duken eller mattan, där granen stått. Dessa aflägsnas bäst: a) *Från golvmattan*: Man skrapar bort vaxet med en slö knif och borstar efter med sprit; skulle en återstod af fläcken vara kvar, torkar man bort den med en i benzin doppad lapp. b) *Från ylleborddukar*: Man blöter fläckarna med eter, Hoffmanns droppar eller sprit och pressar dem medelst tygd mellan fuktadt läskpapper, eller man upphetar i kakelugnsnischen en ren linnelapp, tills den börjar bli svedd, och låter försiktigt vaxet uppsugas af denna lapp. Fläcken sköljes därpå med ljumt vatten medels en fin svamp. c) *Från hvita linneddukar*: Fläckarna uppmjukas med eau de Cologne, terpentin, sprit, eter eller dylikt, äfven kunna de smältas genom påläggning af ett hett strykjärn, hvarvid upprepade gånger ett rent läsk- eller silkespapper måste läggas öfver och under fläckarna. Återstående märken försvinna sedan under tvätten. I stället för strykjärn kan man också använda en blecksked med glödande kol uti. d) *Från polerade föremål*: Sedan man varsamt aflägsnat det mesta genom uppsugning i beta lappar, gnider man fläcken med en blandning af bomolja och sprit.

I början af det nya året upplägger och inrättar husmodern äfven sina hushållsböcker, hvilka kunna vara ganska vidtomfattande, såsom synes af nedanstående:

Husmoderns bokföring.

icke endast i husfaderns pulpet må man leta efter räkningsböcker — från journalen och postboken till inventarie- och hufvudboken — nej, en ordentlig

husmoder skyr ej det lilla besväret att äfven inom sitt speciella område upprätthålla en noggrann bokföring. Få äro väl de, hvilka uraktlåta att åtminstone notera de dagliga utgifterna för att i någon mån kunna redogöra för de af mannen emottagna hushållspengarna, men oändligen många gå aldrig utöfver denna enda nödötterliga redogörelse, fastän det för dem själva skulle vara af största intresse att ingå i enskildheter, allt efter omständigheterna, ungefär enligt följande uppgift:

1. *Kassaboken* d. v. s. de dagliga utgifterna, dock ej huller om buller, utan genast inregistrerade i »hushåll, diverse, kläder och inventarier».
2. *Hufvudboken*, eller den månatliga och årliga, öfersiktliga sammanställningen af samtliga utgifterna.
3. *Trädgårdsboken*. Hvarje år börjar med trädgårdens planritning och tillämnade plantering (såning), hvarefter arbets- och andra omkostnader jämte den egna skörden samt kontanta inkomster antecknas med slutlig öfersikt öfver årets resultat. Dessutom, som bihang, anteckningar och iakttagelser angående trädgårdsskötseln.
4. *Mejeri- eller ladugårdsboken*.
5. *Hönsgårdsboken*, som omfattar både de befrädrade hönsgårdsinvärnarna och deras produkter.
6. *Inventariboken*, som icke blott blir en stor hjälp vid plötsligt dödsfall, utan äfven lemnar nyttig upplysning om husgerådets värde, dess anskaffning och förbrukning.
7. *Tvättboken*.
8. *Slaktboken* med kostnadsöfersikt öfver slaktuppköpet samt resultatet för hvar gång.
9. *Sylningsboken*. Bredvid syltens beskaffenhet och mängd (saftbuteljernas antal) anmärkes kostnaden samt hänvisas till den använda metoden.
10. *Handtverkarboken*, däri bleckslagare, snickare, kopparslagare, målare, sömmerskor — ja alla, hvilka ej betalas kontant för hvarje lagning eller beställning, hafva sitt konto, på det att man sedermera, när räkningen kommer, kan jämföra, om man verkligen fått allt, som är däri upptaget.
11. *Dubblat till motboken* med kryddkräm, bagare etc. Om det ej går an, att husmodern själf inskrifver beställningen i kontraboken och säljaren endast ifyller priset, bör kontrollbok föras hemma, till båda parternas säkerhet, ty handlanden kan äfven ibland glömma att skriva in ett och annat, som kunden fått.
12. *Adressboken*, i hvilken alla intresseväckande adresser för hushålls- och toalettartiklar m. m. införas i alfabetisk ordning — dock ej enligt firmans namn utan efter sakens rubrik.
13. *Korrespondensboken*. En sådan är ibland af oskattbart värde för att komma minnet till hjälp eller bevisa afsändandet eller mottagandet af bref.
14. *Dagboken öfver barnen* (Jfr Iduns 4:e årgång n:r 10).
15. *Tjänstehjónsboken* med noga förteckning öfver tjänarnes namn, födelseort och -år, tjänstens tillträdande och hjónens afflyttning (om man så vet — hvarthän) jämte erhållna och gifna orlofsseklar i kopia.
16. *Julboken* med förteckning öfver alla utdelade julklappar till såväl familjens olika medlemmar som till tjänare och fattiga, jämte kostnaden för dessa presenter. Födelsedags-, lysnings- och andra presenter uppskrifvas äfven i denna bok.
17. *Matsedelboken* för hvarje dag under året, såsom menyn i själfva verket varit.
18. *Fruns enskilda kassabok*.

Stenia.

Sen till, att Idun med Modetidning finnes hos alla edra bekanta!

Till balsåsongen.

Hemgjorda kotiljonsdekorationer.

Prisbelönt svar på frågan LXXVII.

Af W—y.

Fjärilar. Man uppritar på papper större och mindre fjärilar med endast två vingar, dessa läggas på tarlatan eller styf gas i olika färger och utklippas sedan till det antal man önskar. Vingarna languetteras rundt om med silke, prydas med svarta, guld- och silfverpaljetter, kulörta pärlor och kråkspark. Kroppen göres af svart eller brun chenilj, omvrad med glitter, ögonen af svarta pärlor och känslohornen af fin guldtråd. Dessa och vingarna böjas lätt. Vacker är fjärl af hvit gas, svart languette och guldpaljet eller gul tarlatan, röd languette, svarta och röda pärlor.

Fastlagsris. Af små fina kvistar bindas ris, 7 à 8 cm. stora, förgyllas med guldbrons, prydas med kulört silkespapper, omvras med smala brokiga sidenband, som knyts i små rosetter.

Tofflor (åt herrar). Man klipper af ljust kläde en sula, 5—6 cm. lång, tillsyr sedan en trekant af

siden, plysch eller sammet, hvilken är broderad med en liten blomma, kedjestygn m. m. Toffeln kantas med smala sidenband, som på baksidan sluta med en ögla. Gul botten med rödt siden och guldbroderier, grön och laxröd, ljusblå med silfver äro mycket omtyckta och särdeles nätta.

Guldfiskar (åt herrar). Man köper hos en järnhandlare s. k. glinder, öfverstryker dem med en blandning af guld och karminbrons, fäster en liten rosett i kroken. Helst böra de inbäras i en mussla eller snäcka af ett till fiskare klädt barn.

Kokböcker (åt damer). Man viker små böcker, 3—4 blad, 4 cm. stora, pärmen af plysch eller charin; i förra fallet sys, i senare präntas »kokbok för okunniga damer». Man inskrifver i hvarje några tarfliga lättlagade rätter.

Jockeymössor. 4, 5 trekantar af siden i olika färger, rundade i hörnen, hopsys och fästas upptill med en öfverklädd knapp. På en liten skärm af brun papp klistras siden, sys till mössan, kantas med mycket smala sidenband, som sluta i rosett.

Deviser (åt damer). På vanliga guldkantade kort skrives en vers på två rader, hvilka helst böra sluta med namnet på en af de dansande damerna; lika många vers skrivas, som damer finnas. Sedan läggas korten i kuvert och numreras. Åt herrarne bjudas små hoprullade nummer, dessa utropas, och den herre som t. ex. fått n:r 14, skall dansa med den dam, hvars namn är inblandadt i vers n:r 14. Deviserna uppläses högt af en midt i rummet stående person.

Dessa kotiljonsdekorationer hafva blifvit förfärdigade af oss själfva i hemmet, kostat snart sagdt ingenting samt väckt öfantligt upseende på våra balar.

Dansprogram kan man ock åstadkomma. Jag föreslår här två olika sorter. Man viker kulört, styft papper ett visst antal gånger i motstående veck, utdrar det sedan och omvirar ena hälften med ett sidenband, som knytes i en stor rosett. En solfjäder bildas nu — metoden är ju gammal och bekant. I hvarje veck präntas eller målas: vals, polka, galopp o. s. v. Eller ock: På vanliga kort målas med vattenfärg en dansande herre och dam. Modeller fås lätt å julkort eller illustrerade tidningar. Äfven kan man i dess ställe skriva några strofer och titeln af någon känd vals eller polka.

Smånotiser för kvinnovärlden.

Kvinnans äktenskapsålder. Högsta domstolen har lemnat utan anmärkning det inom justitiedepartementet utarbetade förslaget till ändring af 1 kap. 6 § i giftermålsbalken, som skulle komma att erhålla följande ändrade lydelse: Man eller kvinna må ej förr i äktenskap träda, än han hafver fyllt 21 år och hon 17, utan konungen pröfvar skälighet att lof därtill gifva. Lappman må dock kunna träda i äktenskap, då han fyllt 17 år och lappkvinna vid fyllda 15 år. Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1893.

Notabelt dödsfall. En af vårt lands mest populära konstnärinnor — både såsom genre- och porträttmålarinna — *Amalia Lindegren* afled härstädes i söndags, 77 år gammal, i lunginflammation, en svit af influensan.

Då vi redan i nästa nummer ämna komma åter med en utförligare skildring af den märkliga kvinnans lif och verksamhet samt då äfven meddela hennes porträtt, inskränka vi oss för dagen till detta korta omnämnande.

Förenade i lifvet och döden. Förenade som de varit i lifvet, ha ock i döden förenats tre kvinliga representanter af »ett tidevarf som flytt», tidevarvet nämligen, hvilket med fäste från den gustavianska perioden sträckte sig in i Karl Johans regering: den 22 d:s afled härstädes fröken Aurora Fredrika Åbergsson (född 1812), och julaftonen följdes hon af sina båda systrar, Augusta Regina (född 1815) och Mathilda (född 1811). De voro döttrar af den store skådespelaren, öfverdirektören Gustaf Fredrik Åbergsson och hans maka, född Ottilliana Kuhlman, äfven hon på sin tid en af vår k. scens främsta prydnader.

Under de långa år, som förlutit efter både faderns och moderns bortgång, ha de äldrande barnen hållit hop i ett och samma hushåll och med rörande pietet värdat hemmets mobilier, prydnader och konstverk. I synnerhet den äldsta var en dam, som ännu in i det sista förvånade vänner och bekanta genom sin snillrika, lifliga konversation och sina fina, träfande iakttagelser om saker och personer. Sina familjeporträtt — dyrbara oljemålningar af Ulrica Pasch, Westin m. fl. — ha de tre systarna genom

för knappast en månad sedan uppgjördt och lagligen bevitnad testamentet skänkt staten att uppsättas dels i den blifvande k. teaterns foyer, dels å Gripsholm.

Det är vår afsikt att snarast återkomma till denna nu bortgångna, i flere afseenden märklige systerkrets.

Teater och musik.

Kungl. operan har nu inflyttat i sin provisoriska lokal, f. d. Svenska teatern, hvilken nu blifvit restaurerad och, hvad salongen beträffar, för närvarande företer en ganska tilltalande anblick. Själva scenen är så godt som helt och hållet nydanad och, ehuru åtskilligt mindre än gamla operans, försatt i ett ganska lämpligt skick. Elektriskt ljus är infördt, så att salongen nu är betydligt ljusare och i alla afseenden hemtrefligare än förut. Parkettlogerna å vänstra sidan hafva omdanats till kungl. loge. Hvad de akustiska förhållandena beträffar, så äro de visserligen ingalunda så goda som i det gamla operahuset, men dock i alla händelser bättre, än man haft skäl förmoda.

Den provisoriska operan öppnades annandag jul på middagen med det traditionella uppförandet af »Värmlandingarne». Egendomligt nog skedde detta endast inför halft hus. De närvarande tycktes emellertid så mycket mera belåtna. I Annas roll fortsatte *fröken Thulin* med framgång sin debut och hr *Lundmark* var som vanligt en i alla hänseenden bra Erik. För öfrigt förtjåna hr *Holmqvist* och *Henriksson* att framhållas som resp. Löparnisse och Anders.

På aftonen samma dag lyckades emellertid »Wilhelm Tell» samla fullt hus. Operan gick på det hela taget bra, om man ock kunde märka, att såväl solister som kör ännu ej hunnit vänja sig vid de nya lokalförhållandena.

Den rätta.

Berättelse från landsbygden
af Fanny Chrysanter.

Prisbelönad vid Iduns stora pristävling.

Gudstjänsten var slutad. Prästen stod på predikstolen och läste kungörelser, till hvilka många af hans åhörare lyssnade med vaknare intresse än till hans predikan nyss. Auktionskungörelserna afhördes isynnerhet uppmärksamt af kvinnorna, som därvid i hufvudet uppgjorde en förteckning på, hvad som kunde vara bra att ropa in, under det pålysningen om stämmor och meddelanden från k. befallningsh. fann största anklag bland männen. Därefter kommo de mindre viktiga kungörelserna, under hvilka uppläsande kyrkvaktaren gick omkring, utdelande bref och tidningar.

I Valbybänken satt den förmögne hemmansägaren Jan Ersson och lyssnade med stilla allvar till beskrifningen af en bortsprungen gumse, då kyrkvaktaren med sin bref- och tidningspacke nalkades och lemnade honom »Svenska veckobladet» samt ett bref. Det förra lade Jan Ersson på bänkbrädet framför sig, det senare tummade han helt fundersam på; han såg på poststämpeln, men som den var otydlig, fick han ingen upplysning om, hvifrån brefvet kom, ingen upplysning lemnade heller det stora klumpiga sigillet, som tydligen var stämpadt med en fingerborgsbotten. Nå ja, han skulle ju få reda på hela brefvet, så fort han kommit hem. Så värst nyfiken var han då inte heller.

Och Jan Ersson gick hem i sällskap med några grannbönder, hvilka gummor följde stilla och småpratande efter med väl uppskörtade »kyrklädnings».

Så fort de kommit hem, gick han in i »förstugukammarn», satte glasögonen på näsan och sig själf i skinnsoffan, bröt brefvet, uppvecklade det försiktigt, såg först på öfver-, sedan på underskriften, mumlade för sig själf: — »De' var konstigt, hva' kan han vilja?» — och läste därpå långsamt:

»Tofta den 22 juli 1878.

Käre Svåger!

Det var länge sedan vi hade några affärder ihop och sen vi träffades och taltes vid, men jag vill nu låta er mina kära släktingar veta att vi intill denna dag lefva och ha hälsan och att vi önska eder samma goda förman. Eftersom hälsan är den bästa gåfva vi fått här på jorden. Men det

är något annat också, som jag vill fundera med svåger om. Anna Stina å jag ha länge haft det i tankarna, för se' efter vi själfva inte ha några barn är det liksom hustru min skulle ha litet känsel för sin afidna systers barn, fast hon för den långa vägens skull så sällan får träffa dem. Nils är väl fullväxt nu och har exerat från sej, han var ju sjutton år när vi träffades i distingen för sju år sen.

Å det är just på honom vi tänkt, Anna Stina å jag. — I vår socken finns en flicka, se, som skulle passa så bra till hustru åt honom, om han ingen annan tänkt på förut, förstås. Fadern är häradsdomare å en riktig storbonde med flera hemmansdelar och mycket pengar utlånta. Nu är det så, att han har två döttrar, men den äldsta vill jag inte rekommendera, för hon är så stursk och storsint af sej å vill för resten inte veta af någon friare. Fadern är förargad på henne för det, ty han vill gärna ha en bra måg till huset som kunde hjälpa honom sköta gården så han slapp ha mer än en dräng, han har ett par statare dessutom förstås. Nu har jag hört att den ena drängen ska flytta i höst och att han ska ha en ann. Men det var ej detta vi skulle tala om, utan om yngsta dottern, som gick å läste i fjöl. Hon är af annat humör, snäll å glad och fager i ansiktet. Nu tycker Anna Stina att Nils skulle passa på innan nån annan tar bort henne. Rikare och snällare och vackrare flicka kan han inte få på eran ort, det är jag säker på. Han kan ju göra sej ärende med att hälsa på släkten nära dar å under tiden går vi till häradsdomarn å språkar med honom. Nils är ingen måg att förakta han, ensam son som han är på svågerns galanta hemman. Fundera nu med honom om saken å har han ingen flicka förut, så är Jan Anderssons Sofi den bästa han kan vända sin håg till. Hon är ung förstås, men med brölloppet kan ju väntas ett år eller så. Anna Stina hälsar så mycket till svåger å till Nils å till lilla Greta samt äfven så mycket till gamla farmor om hon lefver. Och mest varder du hälsad af din vän och svåger

Sven Svensson.

Jan Erssons magra och långlagda ansikte hade under läsningen fått ett betänksamt uttryck och sedan han slutat, lade han ihop brefvet omsorgsfullt i dess veck, ref några tag bakom örat och mumlade: »Ja — ja — hm. Det är inte så dumt uträknadt, bara Nils vill gå in på't»

Under middagen, som han åt tillsammans med sina barn, sin gamla mor samt husets tjänstfolk, satt han tyst och tankfull, utan att lyssna till den fjortonåriga Gretas glädtiga småprat eller farmors vänliga uppmaning att äta eller sonens tal om skörde- och väderleksförhållandena.

»Hvad funderar ni på, far?» sporde Nils, sedan de stigit upp från bordet.

»Kom, ska' vi gå ut åt gårdet en stund så få vi språkas vid» — var faderns svar.

Och därpå följdes far och son ut åt ägora.

»Säg mej upprigtigt, om du har nå'n flicka, du tänker på?» sade så plötsligt fadern efter en stunds tyst vandring.

Sonens öppna, litet allvarliga blick och bestämda skakning på hufvudet var lika nekande, som hans sakta, men bestämdt uttalade: — »Nej, det har jag inte, å ni får inte försöka öfvertala mig, att jag ska' ta' nå'n heller, för ännu har jag inte sett någon, som jag skulle vilja ha till hustru.»

»De' kan nog hända de', att det inte finns nå'n, som passar dig här i socknen, men kanske det är utsedt, att du ska ha en från en annan ort» — menade fadern. »Inte tänker jag tvinga dej, det vet du, men si här har jag fått ett bref i dag, som å' till fundera på.» Han räckte Nils brevet. — »Du kan ju sätta dig ner på sten här, medan du läser de'»

Allt efter som den unge mannen läste, öfvergöts hans ansikte af en mörk rodnad. Ett djupt veck lade sig mellan ögonbrynen, och då han återlemnade brevet, sade han med ovilja:

»När min egen far aldrig lagt sig i eller bråkat med mig om giftermål, så tycker jag, att moster och morbror, som jag för öfrigt knappt känner igen, inte behöfva göra det heller.»

»Men du förstär väl, att härvidlag kan ju ingen tvinga dig. — De tala ju bara om, att det finns en snäll, »vacker och rik flicka, som skulle passa dig bra, ifall du inte har någon annan förut.»

»Passa», upprepade Nils förtrytsamt. — »Huru kunna de veta, om hon passar åt mig eller jag åt henne! De känna mig ju inte. Nej, på det sättet kommer jag aldrig att taga mig en hustru, och ingen riktig flicka vill väl heller på det viset ha en man. Skrif i denna dag och hälsa dem, att jag vill själf afgöra, hvilken som passar mig eller ej.»

»Ja, du kan ju göra, som svåger skrifver, resa dit och se dej för.»

Sonen reste sig häftigt. — »Men käre hjärtandes, det är väl inte frågan om att köpa en häst eller ko heller. Skrif, som jag sagt, och säj dem, att jag på inga villkor går in på sådana giftermålplaner.»

»Som du vill då,» sade Jan Ersson fogligt — »men jag tyckte, jag skulle låta dej läsa brevet. Och i alla fall mena di väl, å efter du inte har tycke för nå'n flicka här på orten, så kan det nog ändå vara så utsedt, att hon, Sofi där, är den rätta.»

Fadern och sonen talade ej ett ord mer om denna sak.

Men ifrån denna dag blef Nils sig icke mer lik. Allvarlig och stilla hade han alltid varit, men nu gick han tystare och tankfullare än någonsin. Ån låt han arbetet hvilat, under det hans drömmande tankfulla blick skådade ut i rymden eller storrade ned på marken, ån grep han tag i arbetet med sådan ifver och fart, som om det gällt lifvet.

På söndagsaftnarne brukade han vanligen sitta med sitt stora »dragspel» inne i köket, där då husets folk och mängen gång äfven grannarne voro samlade, hvarevid han ån spelade koraler, till hvilka de samfäldt sjöngo orden, eller ock spelade och sjöng han själf sånger och folkvisor. Stundom låt han äfven den ena glädtiga polskan efter den andra ljuda till stor fröjd för Greta, som därvid muntert plögade svänga om med de andra flickorna.

Den söndagsafton, som följde efter denna, satt han där också med sitt spel. Men det började bli kinkigt för Greta att hålla reda på melodierna och takten, ty om han ån, liksom för att själf rycka sig lös ur sina drömmar, spelade upp en liflig polka, dröjde det icke länge, förrän takten så småningom ändrades och melodien öfvergick till sorgbundna, klagande fantasier, hvilka dock alltid slutade med melodien till den lilla visan:

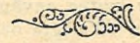
»Har du en vän, som du har kär,
var honom huld, var honom när
intill din död. I lust och i nöd
var lilla vännen trogen!»

Storskrattande sade slutligen Greta att det både syntes och hördes, att Nils gick i giftastankar; något som kom brodern att högt rodnande lägga dragspelet ifrån sig och ila ut.

Men inne i köket fick Greta bannor af farmor, för det hon så där retades med sin bror: hon kunde gärna låta honom vara i fred.

Och nu var det fjorton dagar efter brevets ankomst. Och denna söndagsafton fick Nils vara fullständigt i fred med sina tankar och melodier. Såväl Jan Ersson som Greta voro borta på ett kalas, dit Nils ej velat följa, tjänstfolket var äfven ute, och i köket satt endast farmor i sin bekväma stol och lyssnade stilla till de drömmande melodier sonsonen framkallade. Slutligen blef det åter om och om igen »Har du en vän» etc. Men så slutade han tvärt och sade ifrigt och högt: »Farmor!»

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Genom Idun frambär jag en lika hjärtlig som ödmjuk tacksägelse för den präktiga lagerkrans, hvilken, i egenskap af födelsedagsgåfva, skänktes mig julafton af anonyma gifvarinnor. De vänliga ord, som åtföljde kransen, förvissa mig om, att den krets, som skickat mig en så betydelsefull gåfva, skall jag äfven under 1892 träffa i Idun, och jag beder Er, snälla, hjärtevarma kvinnor, vara öfvertygade om, att jag gärna vill genom mina bidrag till vår tidning i någon mån söka galdna den glädje, Eder gåfva skänktes mig och de mina.

Helsingborg ^{24/12} 1891.

Ave.

Innehållsförteckning.

Sophie Adlersparre, född Leijonhufvud: (Esselde) af *Ellen Fries*. (Med porträtt.) — »Lifvet är så kort»; af *Mathilda Langlet*. — Memento — en nyårsdikt af *Daniel Fallström*. — För all tid; skiss af *Elma*, bel. med hedersnamn. vid Iduns stora pristävling. — En i sänder; af *Ave*. — Ett möte; utkast af *Cecilia Blåh-Holmberg*. — Våra författarinnor inför Svenska akademien; en liten revy för Idun af *H. H.* — Kvinliga telegrafister; med anledning af en f. d. telegrafists uppsats i n:o 50 för i fjor; af *E.* — Husmoderlig almanack; af *Stenia*. — Till balsången; prisb. svar af *V.-y.* — Smånotiser från kvinnovärlden. — Teater och musik — Den rätta; prisbel. berättelse af *Fanny Chrysanter*. — Från Iduns läsekrets.